

ШЛЯХИ СТИМУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ

Щербакова Н.О., кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна

THE WAYS OF STIMULATING OF TOURIST ATTRACTION IN UKRAINE

Scherbakova N. A. , PhD, National Transport University, Kyiv, Ukraine

ПУТИ СТИМУЛИРОВАНИЯ ТУРИСТИЧЕСКОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ УКРАИНЫ

Щербакова Н.А., кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Постановка проблеми

Туризм - одна з найбільш перспективних галузей світової економіки, потенціал якої в Україні використовується в недостатній мірі. При цьому практично всі регіони України мають певну туристичну привабливість і потенціал для розвитку туристичної інфраструктури.

Реалізація туристичного потенціалу України стримується низкою факторів, характерних майже для кожного регіону: нерозвиненість туристичної інфраструктури, слабка конкурентоспроможність і кваліфікація кадрів, недостатність маркетингових досліджень, незацікавленість приватного сектору в довготривалих фінансових вкладеннях в розвиток транспортної сфери, відсутність єдиної стратегії у формуванні державного іміджу, - все це відштовхує потенційних туристів.

Туризм на сьогодні є найбільшою галуззю економіки, яка складає близько 10% у світовому валовому національному доході, а на долю міжнародного туризму припадає 8% загального обсягу світового експорту і 30 – 35 % світової торгівлі послуг. Загальні витрати на внутрішній і міжнародний туризм складають 12% світового валового національного продукту [1 с.6]. Україна, на жаль, незважаючи на економічне зростання економіки, за показниками розвитку туризму значно поступається провідним країнам.

Аналіз останніх досліджень. Проблемами дослідження туристичної привабливості займалися Балабанов І.Т., Колесник О.О., Маркіна І.А., Музиченко-Козловська О.В., Омуш А.І., Самойленко О.А., Черниш І.В. [2-8]. В роботах Маркіна І.А. та Черниш І.В. головна увага приділяється способам підвищення інвестиційної привабливості туристичного комплексу регіону та його складовим. Головна увага Колесника О.О та Музиченко-Козловської О.В., зосереджувалась на оцінці туристичних факторів. Балабанов І.Т., Омуш М.О. та Самойленко О.А досліджували методи визначення туристичної привабливості за допомогою розробленої системи показників. Однак, в наведених роботах, недостатньо уваги приділяється проблемі щодо врегулюванню протиріч між зростаючими потребами українців в розвитку внутрішнього і в'їзного туризму, повільного розвитку туристсько-рекреаційного потенціалу країни та пошуку шляхів стимулювання туристичної привабливості території.

Ціллю статті є пошук шляхів підвищення туристичної привабливості України для вітчизняних та іноземних осіб з метою залучення інвестицій, максимізації прибутків та збільшення надходжень до бюджету країни.

Об'єкт дослідження – туристичний комплекс України.

Виклад основного матеріалу.

Туризм відноситься до секторів економіки з добре вираженою ресурсною базою. Наявність ресурсів певною мірою визначає територіальну організацію туризму та рекреації, формування туристичних районів та їх спеціалізацію. Цей вплив опосередковується низкою чинників, до яких доцільно віднести: туристичні ресурси та природні умови, антропогенні ресурси, туристичну інфраструктуру, трудові ресурси, інформаційне забезпечення, інвестиційну підтримку та державне регулювання [3, 9].

Туристичні ресурси та природні умови включають в себе водойми, ліси, гори, сприятливий клімат, природне довкілля, тощо. Для туристів найбільш привабливими є поєднання кількох контрастних середовищ. Рівень забезпеченості України туристичними ресурсами досить високий,

однак їх екологічний стан з кожним роком стає все більш і більш загрозливим. Це спричинено байдужим відношенням більшості суспільства до екологічного стану середовища – відбуваються викиди шкідливих речовин промисловими підприємствами у водойми, сміття, замість утилізації, викидається населенням в лісах та зелених зонах, браконьєрами винищуються тварини занесені в червону книгу.

До антропогенних ресурсів відносяться історико-культурні пам'ятки, духовні цінності, релігійні пам'ятки тощо. Вони утворюють національне надбання держави. Їх кількість, різноманітність, історична цінність та стан збереженості визначають ступінь привабливості регіону для потенційних туристів. Нажаль, фінансування антропогенних ресурсів в нашій державі недостатнє, більшість з них потребує реконструкції та збереження, оскільки без залучення додаткових фінансових інвестицій вони знаходяться на межі знищення.

Туристична інфраструктура включає всі штучно створені рекреаційні заклади (готелі, санаторії, ресторани) та об'єкти побудовані для загального користування і сполучення (автомобільні магістралі, залізничні шляхи, вокзали, аеропорти тощо). Наявність достатньої кількості засобів розміщення туристів, які б відповідали запитам різноманітних верств населення сприяє підвищенню туристичної привабливості території. Нажаль більшість регіонів України не забезпечена достатньою кількістю готельних комплексів, санітарно-курортних закладів, які б змогли розмістити необхідну кількість відпочиваючих туристів. Стан дорожнього покриття потребує капітального ремонту і зміни технології щодо будівництва нових доріг.

Трудові ресурси займають важливе місце у формуванні туристичної привабливості. Адже від фахівців, які працюють в туристичній галузі залежить на якому рівні надаються послуги і чи буде бажання у туриста скористатися нею вдало.

Інформаційне забезпечення існування банку даних про туристичні ресурси, визначення місць їх концентрації та ранжування території країни за насиченістю та значущістю. Нажаль у Україні немає єдиного реєстру, де можна знайти повну та достовірну інформацію по кожному регіону.

Інвестиційна підтримка – це вкладення капіталу з метою збереження, реконструкції, розвитку та створення туристичних об'єктів для залучення більшої кількості потенційних туристів.

Державне регулювання визначає загальні правові, організаційні та соціально-економічні засади реалізації державної політики країни в галузі туризму. Фундаментальним чинником для створення туристичної привабливості території є законодавча база, яка формує економічне, політичне, правове, соціально-культурне середовище країни. На сьогоднішній день, незважаючи на діючі закони та постанови Кабінету міністрів, є необхідність у прийнятті локальних законів, які б були орієнтовані на пріоритетний розвиток галузі туризму.

Основними напрямками для збільшення частки туризму можуть стати бізнес-туризм, екскурсійний, пізнавальний туризм, розважальні тури, екстремальний туризм, екотуризм та подієвий туризм.

До основних шляхів стимулювання туристичної привабливості України доцільно віднести:

- створення позитивного іміджу України як привабливої території для відпочинку;
- підвищення уваги українців до відпочинку всередині країни. В першу чергу, можливість залучення додаткового туристичного потоку за рахунок активного маркетингу в регіонах;
- підтримка туризму національними програмами, наприклад, пропаганда здорового способу життя, як наслідок - нарощування обсягів та видів активного туризму;
- спрощення процедури отримання віз та інших документів для туристів, що в'їжджають;
- створення єдиного реєстру даних про туристичні ресурси та їх концентрацію по регіонах України;
- моніторинг туристичної привабливості території;
- покращення професійної підготовки кадрів для сфери туристичного обслуговування орієнтованих на внутрішній та в'їзний туризм;
- залучення державних інвестицій у проекти, пов'язані з розвитком туризму. Для приватних інвесторів - це можливість отримання пільгових умов на ведення бізнесу;
- розвиток туристичної інфраструктури;
- створення туристичних кластерів - об'єднання туристичних ресурсів різних суб'єктів з метою одержання вигоди від сумісних зусиль у вигляді більш широкого кола можливостей;
- забезпечення туристів безпекою та комфортом при наданні туристичних послуг;
- розробку цікавих та змістовних туристичних програм та маршрутів;
- підвищення рівня сервісу при обслуговуванні;

- спрямованість діяльності туристичних фірм з просування регіону на туристичному ринку, через рекламу;

- зниження цін для просування туристичного продукту.

Вище зазначені шляхи стимулювання дають можливість стверджувати те, що покращення стану туристичної привабливості можливе лише за допомогою співпраці держави та органів місцевого самоврядування з туристичними фірмами на основі приватно-державного партнерства.

Висновок. Україна знаходиться на шляху формування цивілізованого, динамічного, конкурентоспроможного сектора туризму. Особливості сучасного етапу розвитку туризму визначаються глибинними перетвореннями в усіх сферах суспільного життя. Для стимулювання туристичної привабливості України необхідно перш за все переглянути державну програму розвитку туристичної індустрії в Україні. Ця програма повинна передбачати підтримку діяльності органів місцевого самоврядування зі збереженості природних ресурсів, історико-культурних пам'яток, складання банку даних щодо концентрації різних туристичних об'єктів по всій території України.

Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкту дослідження - оцінювання привабливості туристсько-рекреаційного комплексу регіону.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Маркіна І.А. Управління створенням інвестиційної привабливості туристично-рекреаційного комплексу Полтавської області / І. А. Маркіна, І. В. Черниш. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2010. – 177 с.

2. Балабанов И.Т. Экономика туризма, учеб. пособ. / И.Т. Балабанов, А.И. Балабанов. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 176 с.

3. Колесник О.О. Економічна оцінка туристичної привабливості України [Електронний ресурс] / О.О.Колесник // Економіка. Управління. Інновації. – 2010. – № 1.- Режим доступу:

http://tourlib.net/statti_ukr/kolesnyk3.htm

4. Маркіна І.А. Способи підвищення інвестиційної привабливості як засіб розвитку туристично-рекреаційного комплексу регіону/ І.А. Маркіна // Науковий вісник. – Полтава, 2011. – С.275–278.

5. Музиченко-Козловська О.В. Методика оцінки рівня туристичної привабливості регіону / О.В. Музиченко-Козловська // Регіональна економіка: матеріали збірника наукових праць. – 2006. – № 1 – С. 218–227.

6. Омуш М.О. Методы оценки туристского потенциала региона/ М.О. Омуш // Коммунальное хозяйство городов. – 2001. – Вып. 28. – С.259 – 261.

7. Самойленко О. А. Методологія визначення туристичної привабливості / О.А. Самойленко // Методологія, методи та інструментарій фінансово-економічного та організаційно-правового регулювання відтворювальних процесів за інноваційно-інвестиційною моделлю. — Чернівці, 2011. — С. 154-157.

8. Черниш І.В. Основні складові інвестиційної привабливості рекреаційної галузі економіки /І.В. Черниш //Економіка: проблеми теорії та практики. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2006. – Вип. 216. – С.114–118.

9. Мельник О.В. Чинники формування туристичної привабливості території / О.В. Мельник // Вісник. Проблеми економіки та управління. –Львів, 2004. – С.39 – 44.

REFERENCES

1. Markina I. A. Manage creation of investment attractiveness of the tourism complex in Poltava region / I. Markina , I. B. Czernysh . - Kirovograd: Imex -LTD , 2010. - 177 p. (Ukr)

2. Balabanov I.T. Economy of tourism, textbook benefits. / I.T. Balabanov , A.I Balabanov . - Moscow: Finance and Statistics, 2000 . - 176 p. (Rus)

3. Kolesnik A.A. Economic evaluation tourist attractiveness of Ukraine [electronic resource] / O.O. Kolesnyk // Economy . Office. Innovation. - 2010. - № 1. - Mode of access:

http://tourlib.net/statti_ukr/kolesnyk3.htm

4. Markina I.A/ Ways to increase the investment attractiveness as a tool for the tourism sector in the region / I.A. Markina // Scientific Bulletin . - Poltava , 2011. - P.275 - 278. (Ukr)

5. Muzichenko - Kozlowska O.B. Methods of assessing the level of tourist attractiveness of region / O. D. Muzichenko - Kozlowska // Regional economy: materials collected works. - 2006. - № 1 - P. 218-227. (Ukr)

6. Omush M.O. Methods for assessing the tourist potential of the region / M.O. Omush // Utilities cities. - 2001. - Issue. 28. - P.259 - 261.. (Rus)

7. Samoylenko O.A. methodology tourist attraction / O.A. Samoylenko // Methodology , methods and tools of financial , economic , organizational and legal regulation of reproductive processes of innovation and investment model. - Chernivtsi , 2011. - P. 154-157 . (Ukr)

8. Chernish I.V. The main components of investment attractiveness of recreational sectors of the economy / I.V. Chernish // Economy : issues of theory and practice. - Dnepropetrovsk: National University, 2006. - Vol. 216. - P.114 - 118. (Ukr)

9. Melnyk O.V. Factors formation of tourist attractiveness / O. V. Melnyk // Bulletin . Problems of Economics and Management, Lviv, 2004. - P.39 - 44. (Ukr)

РЕФЕРАТ

Щербакова Н.О. Шляхи стимулювання туристичної привабливості України / Н.О. Щербакова // Управління проектами, системний аналіз і логістика. Науковий журнал: в 2 ч. Ч. 2: Серія: „Економічні науки” – К. : НТУ, 2014. – Вип. 13.

В статті запропоновано концепцію стимулювання туристичної привабливості як окремих регіонів країни так і України в цілому.

Метою статті є пошук шляхів підвищення туристичної привабливості України для вітчизняних та іноземних осіб.

Об'єктом дослідження виступає туристичний комплекс України.

На сьогодні туризм є найбільшою галуззю економіки, яка складає близько 10% у світовому валовому національному доході, а на долю міжнародного туризму припадає 8% загального обсягу світового експорту і 30 – 35 % світової торгівлі послуг. Загальні витрати на внутрішній і міжнародний туризм складають 12% світового валового національного продукту. Тому однією з основних проблем, яка потребує вирішення полягає у врегулюванні протиріч між зростаючими потребами українців в розвитку внутрішнього і в'їзного туризму, а також повільним розвитком туристсько-рекреаційного потенціалу країни.

В статті виявлено чинники, що стримують розвиток туризму в Україні та запропоновані шляхи стимулювання туристичного бізнесу з метою збільшення надходжень до регіональних бюджетів. До основних туристичних елементів віднесено: туристичні ресурси та природні умови, антропогенні ресурси (історико-культурні пам'ятки, духовні цінності, релігійні пам'ятки), туристична інфраструктура, трудові ресурси, інформаційне забезпечення, інвестиційна підтримка та державне регулювання. Основні шляхи стимулювання туристичної привабливості направлені на ефективну взаємодію між вказаними елементами: покращення стану туристсько-рекреаційного комплексу за допомогою співпраці держави та органів місцевого самоврядування з туристичними фірмами на основі приватно-державного партнерства, професійну підготовку кадрів для сфери туристичного обслуговування орієнтованих на внутрішній і в'їзний туризм, створення позитивного іміджу України як привабливої території для відпочинку та інше.

Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкту дослідження - оцінювання привабливості туристсько-рекреаційного комплексу регіону.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ТУРИЗМ, ТУРИСТИЧНА ПРИВАБЛИВІСТЬ, ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ КОМПЛЕКС, ТУРИСТИЧНА ІНФРАСТРУКТУРА, ТУРИСТИЧНИЙ КЛАСТЕР.

ABSTRACT

Scherbakova N.O. The ways of stimulating of tourist attraction in Ukraine. Management of projects, system analysis and logistics. Science journal: In Part 2. Part 2: Series: "Economic sciences " - Kyiv: NTU, 2014. - Vol. 13.

The article includes the conception of stimulation of tourist attraction for separate regions and for whole Ukraine.

The goal of article is the search of ways to increase tourist attraction of Ukraine both for Ukrainians and for foreigners.

The object of research is tourist complex of Ukraine.

Today tourism is one of the largest sector of economics which is about 10% of global gross national income, the part of international tourism is about 8% of global export amount and about 30-35% of world trade services. Total expenditure on domestic and international tourism is 12% of global gross national product. Therefore one of the major problem that needs to be solved is the settlement of conflicts between growing needs of Ukrainians to develop domestic and inbound tourism and slow growth of recreation potential.

There are factors that are identified in this article as inhibitors of tourism development in Ukraine. Also the article includes the ways of stimulation of tourism businesses to increase revenues to regional budgets. The main element of tourist are: tourism resources and natural environment, man-made resources (historical and culture monuments, spiritual values, religious memorials), tourism infrastructure, staff, information tools, investments and governmental regulation. The basic ways to stimulate tourism attraction focus on efficient interaction between next elements: the improvement of tourist and recreational complex within the framework of state and local governments with travel agencies on the basis of public-private partnerships, professional staff training for tourism sector, creation of positive image of Ukraine as a attractive country for the rest and so on.

Expected assumption about the project of study - the evaluation of attractiveness of tourist and recreational complex.

KEY WORDS: TOURISM, TOURISM ATTRACTION, TOURIST AND RECREATIONAL COMPLEX, TOURISM INFRASTRUCTURE , TOURISM CLUSTER.

РЕФЕРАТ

Щербакова Н.А. Пути стимулирования туристической привлекательности Украины / Н.А. Щербакова // Управление проектами, системный анализ и логистика. Научный журнал: в 2 ч. Ч. 2: Серия: „Экономические науки” – К. : НТУ, 2014. – Вип. 13.

В статье предложена концепция стимулирования туристической привлекательности как отдельных регионов страны, так и Украины в целом.

Целью статьи является поиск путей повышения туристической привлекательности Украины для отечественных и иностранных лиц.

Объектом исследования выступает туристический комплекс Украины.

Сегодня туризм является крупнейшей отраслью экономики, которая составляет около 10 % в мировом валовом национальном доходе, а на долю международного туризма приходится 8 % общего объема мирового экспорта и 30 - 35 % мировой торговли услуг. Общие расходы на внутренний и международный туризм составляют 12% мирового валового национального продукта. Поэтому одной из основных проблем, которая требует решения заключается в урегулировании противоречий между растущими потребностями украинского в развитии внутреннего и въездного туризма, а также медленным развитием туристско-рекреационного потенциала страны.

В статье выявлены факторы, сдерживающие развитие туризма в Украине и предложены пути стимулирования туристического бизнеса с целью увеличения поступлений в региональные бюджеты. К основным туристическим элементам отнесены: туристические ресурсы и природные условия, антропогенные ресурсы (историко-культурные памятники, духовные ценности, религиозные достопримечательности), туристическая инфраструктура, трудовые ресурсы, информационное обеспечение, инвестиционная поддержка и государственное регулирование. Основные пути стимулирования туристической привлекательности направлены на эффективное взаимодействия между указанными элементами: улучшение состояния туристско-рекреационного комплекса посредством сотрудничества государства и органов местного самоуправления с туристическими фирмами на основе частно-государственного партнерства, профессиональную подготовку кадров для сферы туристического обслуживания ориентированных на внутренний и въездной туризм, создание положительного имиджа Украины как привлекательной территории для отдыха и прочее.

Прогнозные предположения о развитии объекта исследования - оценка привлекательности туристско - рекреационного комплекса региона.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ТУРИЗМ, ТУРИСТИЧЕСКАЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТЬ, ТУРИСТСКО-РЕКРЕАЦИОННЫЙ КОМПЛЕКС, ТУРИСТИЧЕСКАЯ ИНФРАСТРУКТУРА, ТУРИСТИЧЕСКИЙ КЛАСТЕР.

АВТОР

Щербакова Надія Олександрівна, кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, асистент кафедри «Менеджмент і туризм», e-mail: nadejde@bigmir.net, тел. +380937739928, Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова 1, к. 241.

AUTHOR:

Shcherbakova Nadejda A., PhD, National Transport University, assistant department of «Management and tourism», e-mail: nadejde@bigmir.net, tel. +380937739928, Ukraine, 01010, Kyiv, Suvorova str. 1, of. 241.

АВТОР

Щербакова Надежда Александровна, кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, ассистент кафедры «Менеджмент и туризм», e-mail: nadejde@bigmir.net, тел. +380937739928, Украина, 01010, г. Киев, ул. Суворова 1, к. 241.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бідняк М.Н., доктор технічних наук, професор, Національний транспортний університет, професор кафедри «Менеджмент і туризм», Київ, Україна.

Ложачевська О.М. доктор економічних наук, професор, Національний авіаційний університет, професор кафедри «Міжнародна економіка», Київ, України.

REVIEWER:

Bidnyak M.N., Ph.D., Engineering (Dr.), professor, National Transport University, professor, department of «Management and tourism», Kyiv, Ukraine.

Lozhachevska A.M. Ph.D., Economics (Dr.), professor, National Aviation University, professor, department of «International Economics», Kyiv, Ukraine.